

ИЛМ ВА ТЕХНИКА

№9 (27)

ДЕКАБРИ

2024

Маҷаллаи илмӣ-техникӣ барои
ҷавонон ва наврасони Тоҷикистон

i-tech.tj

“Таъкид месозам, ки миллат ҳар қадар босавод бошад, давлат низ ба ҳамон андоза тараққӣ мекунад. Дар ин кори хайр, ки ояндаи осудаву ободи Ватани маҳбубамон аз он вобаста аст, ҳар як фарди баору номуси миллат, зиёиён, падару модарон, аҳли маориф, фаъолони шаҳру ноҳияҳо ва шаҳраку деҳот, хулоса, кулли ҷомеа бояд саҳмгузор бошанд”.

*Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон,
муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон*

ДАР ИН ШУМОРА:

- 8 ► ПИРЯҲҲОИ ТОҶИКИСТОН - ГАНЧИНАИ АСРОРИ ТАБИАТ**
- 17 ► САФЕДДАРА - ПРИКЛЮЧЕНИЕ ДЛЯ ВСЕЙ СЕМЬИ В ГОРАХ**
- 20 ► ЧОРМАҒЗ ВА НАМУДҲОИ ОН**
- 24 ► ЧАНА АЗ КАРТОН**

Мухтарама хонандагон ва дӯстдорони илму техника!

Бо фарорасии Соли нави мелодии 2025 ҳаммаи шуморо самимона табрик гуфта, аз даргоҳи Худованд бароятон саломатӣ, хушбахтӣ ва дастовардҳои бузургро орзу менамоем!

Маҷаллаи ҷумҳуриявии «Илм ва техника» ҳамеша талош дорад, ки омӯзиши фанҳои дақиқро осонтар, шавқовар ва барои шумоён дӯстдорони илм фаҳмотару зеботар гардонад. Имрӯз саҳми омӯзгорон дар тарбияи насли нави донишманд, бахусус, дар омӯзиши илмҳои дақиқ ва иштироки шогирдонашон дар озмунҳои ҷумҳуриявии маърифатӣ, аз қабili «Илм – ғуруғи маърифат», ниҳоят бузург аст. Мо аз ҳаммаи омӯзгорон, ки бо меҳнату заҳмати шабонарӯзии худ ба баланд бардоштани савияи дониши шогирдонашон саҳм мегузоранд, самимона изҳори сипос мекунем.

Инчунин, бо ифтихор қайд мекунем, ки дар доираи «Бистсолаи омӯзиши фанҳои дақиқ ва табиатшиносӣ» дар Тоҷикистон нақши шумо – хонандагони азиз, омӯзгорони меҳнатдӯст ва тамоми онҳое, ки бо обуна шуданашон, ба дастгирии фаъолияти маҷалла саҳм гузоштаанд, хеле муҳим аст. Ба ҳар яки шумо, ки бо пуштибонии худ моро ба пешрафт ҳидоят мекунед, ташаккур мегӯем.

Соли навро бо орзуҳои баланд ва ҳадафҳои ҷиддӣ оғоз бикунед! Маҷаллаи «Илм ва техника» ҳамеша бо шумо хоҳад буд, то роҳи донишандӯзӣ ва кашфиётҳои нав ба навро равшантару осонтар бисозад. Моро бихонед, хонандагони азиз!

*Бо эҳтиром,
аҳли эҷоди маҷаллаи «Илм ва техника»*

АВВАЛИН КАШШОФИ ҚОНУНИ ШИКАСТИ РЎШНОЙ

Абӯсаъд ал-Аълои ибни Саҳл (940-1000) олими физик, риёзидон, ахтаршинос ва нуршиноси тоҷику форс, ки қонуни шикасти нурро 637 сол пештар аз олими ҳолландӣ- Виллеброд Снел (1580-1626) кашф кардааст, бо дарбори Хилофати Аббосӣ дар Бағдод робита дошт.

Ибни Саҳл китоби “Оптика”-и Батламинус (Птоломей)-ро омӯхта, ба пажӯҳиши оинаҳои барҷаставу фуруҳамида ва линзаҳо машғул будааст. Ин олим дар рисолаи худ “Филмухриқа” қонуни шикасти рӯшноиро ба исбот расонидааст. Инчунин, дар ин рисола ӯ дар бораи оинаҳои параболия, эллипсоидӣ ва линзаҳои барҷастаи дутарафа ва усулҳои тасвири камонҳои гиперболия навиштааст. Ибни Саҳл линзаҳои барҷастаеро сохтааст, ки нурҳои ба таври параллелӣ афтандаро дар як нуқта ҷамъ оварда, ашёро дар масофаи муайян сӯзонда метавонистанд.

Репродуксияи Milli MS 867 fol 7r кашфи қонуни рефраксия ё шикасти нурро нишон медиҳад (мақолаи олими мисрӣ Рашид, соли 1990, маҷаллаи “Isis” дар бораи кашфи қонуни шикасти нур аз ҷониби Ибни Саҳл). Дар қисми поёнии расми дар зер овардашуда линзаи ҳамворӣ (аз рост) ва меҳвари асосии он (хати уфуқӣ) нишон дода шудааст.

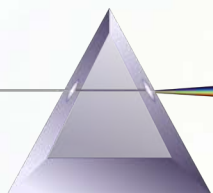
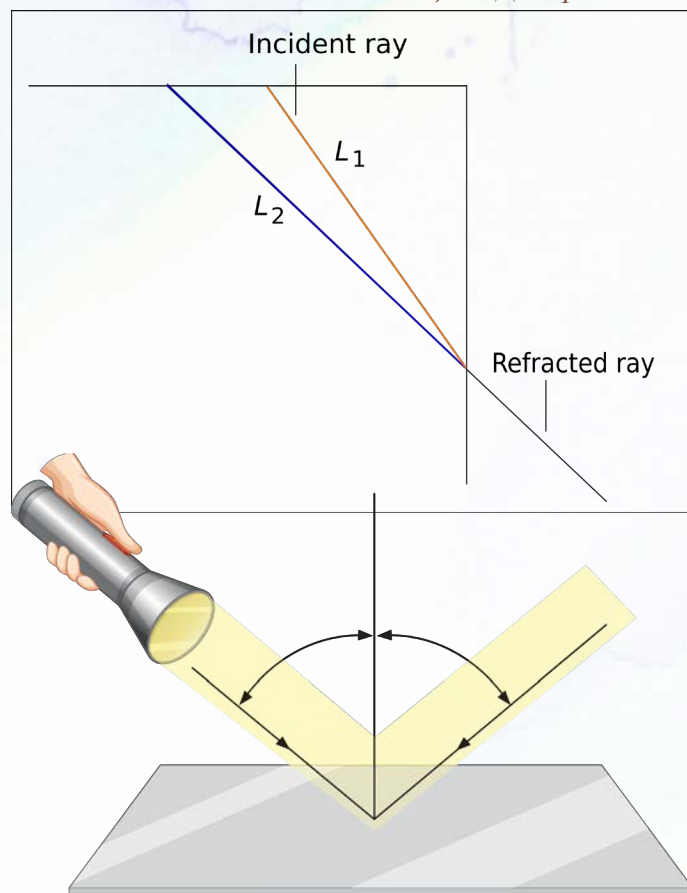
Қаҷшавии қисми барҷастаи линза тамоми шуохоро ба меҳвари уфуқӣ (ва аз тарафи рости ба линза наздикшаванда) ба нуқтаи марказии меҳвари ҷап ҷамъ мекунад.

Агар таносуби дарозии L_1/L_2 ба n_1/n_2 баробар монад, он гоҳ нурҳо қонуни синусҳо ё қонуни Снеллро қонеъ мекунад. Гипотенузаи дохилии секунҷаи рост роҳи шуои афтидаро нишон медиҳад ва гипотенузаи берунӣ идомаи роҳи шуои шикастаро нишон медиҳад, ки агар шуои афтанда ба сарҳади муҳити дигар, ки қанори он дар нуқтаи амудӣ аст, ба ҳам ояд, ду гипотенуза ба ҳам мепайванданд. Таносуби дарозии гипотенузаи хурдтар ба калонтар таносуби экспонентҳо мебошанд.

Инчунин, наشري китоби Ибни Ҳайсам “Китоб-ул-манозир” ё “Оптика”-ро аз таъсири осори Ибни Саҳл доништаанд.

Дар бораи зиндагиномаи Ибни Саҳл дар сарчашмаҳо маълумотҳо хеле каманд, аммо солҳои охир дар донишномаҳо қонуни шикасти рӯшноиро чун қонуни Ибни Саҳл сабт кардаанд.

Таҳияи Дилороми Исо

ҶАҲОНИ ПЌШИДАИ ГЕОМТЕРИЯ: АЗ ШАКЛҲОИ ОДДЌ ТО СОХТОРҲОИ МУРАККАБ

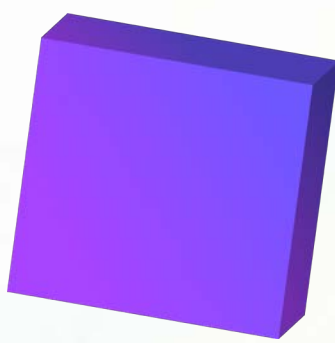
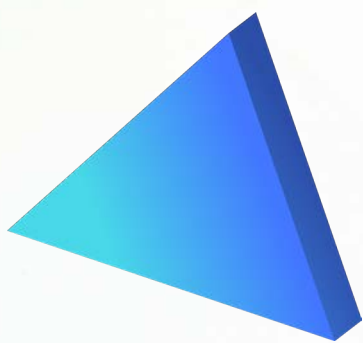
Геометрия ин натанҳо маҷмӯи формулаҳои ҳастакунанда ва секунҷаҳое ҳастанд, ки бояд аз ёд карда шаванд, балки илмест, ки ба мо кӯмак мекунад, то ҷаҳони атрофи худро фаҳмем, дарк бикунем ва ҳатто технологияҳои навро низ эҷод намоем. Биёед, ба ин ҷаҳони ҷолиб ҳамроҳ ворид мешавем.

Геометрия чист?

Геометрия ин бахши математика аст, ки шаклҳо, андозаҳо ва хусусиятҳои объектҳои фазоӣ ва ҳолигоҳи онро меомӯзад. Он ба якҷанд шохаҳо тақсим мешавад: дар байни онҳо планиметрия (омӯзиши шаклҳо дар сатҳ) ва стереометрия (омӯзиши объектҳои сеюм) ҷойгир аст.

Шаклҳои одӣ ва хусусиятҳои он

Биёед, бо асосҳои геометрия шинос мешавем: Шаклҳои маъмулие, ки ҳамаи мо бо онҳо шинос ҳастем, ба монанди нуктаҳо, хатҳо ва сатҳҳо. Аз онҳо метавон шаклҳои мураккабтарро низ эҷод кард.

Секунҷаҳо: Шакле, ки хатҳо ба се тараф кашида мешаванд. Намудҳои зиёди секунҷаҳо вучуд доранд: секунҷаҳои баробар ва секунҷаҳои гуногун, ки ҳар яке аз онҳо хусусиятҳои хос доранд.

Чоркунҷаҳо: Чоркунҷаҳо бо тарафҳои баробар ва кунҷҳои рост кашида мешаванд. Он асоси бисёр шаклҳои дигар, ба монанди мураббаъ ва ромб аст.

Давр: Ҳамаи нуктаҳое, ки дар масофаи баробар аз марказ қарор доранд. Даврҳо дар бисёр соҳаҳо, аз меъморӣ сар карда то астрономия нақши муҳим доранд.

Геометрия дар табиат

Геометрия танҳо дар математика маҳдуд нест. Он дар ҳама ҷо ҳаст! Масалан, шумо метавонед симметрияро дар баргҳои дарахтҳо ё шаклҳои шашкунҷаро дар хонаи мумии занбӯр бинед. Ин сохторҳои табиӣ ба мавҷудоти табиат кӯмак мекунанд, ки зинда бимонанд ва ба муҳити атроф мутобиқ шаванд.

Геометрия ва технология

Дар технологияҳои муосир низ геометрияро ҷаёлона истифода мебаранд. Масалан, дар графикаи компютерӣ барои эҷоди моделҳои сеюм принципҳои геометрии истифода мешаванд. Меъморон геометрияро барои тарҳрезии биноҳо истифода мебаранд, ки онҳо натанҳо зебо, балки устувор ҳам бошанд.

Раъно Султонова

Омузгори МДТ «Коллеҷи омӯзгорӣ ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров»

Саволҳои шавқовар

Барои беҳтар фаҳмидани геометрия якҷанд масъалаҳоро пешниҳод мекунем:

1. Масоҳати секунҷа бо асоси 10 см ва баландии 5 см чӣ қадар аст?
2. Агар радиуси давр 7 см бошад, пас дарозии он чӣ қадар аст?
3. Дар майдони масоҳаташ 20 см ба 20 см чӣ қадар мураббаъро гунҷониш додан мумкин аст?

Геометрия натанҳо маҷмӯи қоидаҳо ва формулаҳо аст, он ба мо кӯмак мекунад, ки ҷаҳонро тавсиф бикунем ва фаҳмем. Он дари дониш ва имкониятҳои мухталифро барои мо мекушояд ва имкон медиҳад, ки чизҳои аҷиб созем. Аз таҷриба гузаронидан бо шаклҳои геометрии наҳаросед, зеро геометрия ба ҳаёти шумо таъсири хуб мерасонад.

Фен Чӣ тавр сохта мешавад?

Илм баъд аз анҷоми дарсҳо ба хонаи ҷӯрааш Техника шинофт. Онҳо маслиҳат карда буданд, ки ин бегоҳ ба концерт мераванд. Хофизӣ дӯстдошташон ба меҳмонӣ омада буд. Пештар ба он варзишгоҳ барои тамошои бозии футбол мерафтанд. То вақти концерт бояд дарсхояшонро тайёр бикунанд.

Илм занги дарро пахш кард. Техника дарро кушод. Мӯйи кафколуди ўро дида Илм гуфт:

– Ҳаво салқин шудагӣ. Ту бояд шаб саратро мешустӣ.

– Парво нақун, ҷӯра. Тез хушк мешавад.

– Нақли падарамро нашунидаӣ, барои ҳамин бепарвоёна гап мезанӣ.

– Ту ба хона даро, ман сарамро шӯям, ба наздат меоям.

Техника тозон ба ванна даромад. Аз афт кафкҳо ба рӯяш шоирда буданд, ки ҳатто лабонаш низ бенасиб намонданд.

Техника сарашро бо сачоқ печонида омад.

– Канӣ, нақл кун. Падарат чӣ гуфта буданд?

– Қариб фаромӯш кунам. Падарам ҳам дар вақташ мисли ту саршӯяк будаанд. Новобаста аз фасли сол ҳар саҳар сар шуста ба мактаб мерафтаанд. Як саҳар вақти ба мактаб рафтанишон беихтиёр дасташонро ба сарашон мебаранд ва якбора аз тарс фарёд мезананд. Аз сардои падарам тарсида ҳама ба наздашон ҷамъ мешаванд. Падарам тарсону ларзон мӯяшонро нишон медиҳанд.

– Ба мӯйи амакам ягон ҳодиса шуда будааст? – пурсид Техника.

– Мӯйи падарам аз сардии ҳаво ҷаҳида будааст!

– Пас он вақтҳо ҳаво то ҳамин дараҷа хунук мешудааст, ки мӯйи одам ҷаҳида бикунанд.

– Ту ҳам дар фасли зимистон ҳар саҳар сар шуста, бе телпак ба кӯча баро, на танҳо мӯят,

балки худат ҳам ҷаҳида мекунӣ.

– Ту ҳавотир нашав, Илм. Ман мӯямро хушк мекунам.

Техника тозон фенро овард. Саросемавор онро ба разетка пайваست кардани буд, ки яке оринҷаш ба зарфи шишагине, ки дар он об буду дар рӯйи миз меистод, расид. Зарф чаппа шуду оби он ба болои телефони Илм рехт. Техника ҳаросон чӣ кор карданастро надонист. Охир, телефони ҷӯраашро вайрон кард. Писарак фенро пахш карду дар ҳавои гарми он телефонро наздик бурдани шуд, ки Илм гуфт:

– Ин ҳел нақун, ҷӯра.

– Ман онро хушк мекунам. Дар ҳавои гарми он обе, ки дар телефон ҳаст, бухор мешавад.

– Ту саратро хушк кардан гир. Телефонро набояд бо фен хушк кард.

– Ҳама ҳамин ҳел мекунанд-ку.

– Аммо ҳавои гарми фен баръаск баъзе қисмҳои дохилии телефонро вайрон мекунад.

– Дар он сурат чӣ кор мекунем? – андуҳомез пурсид Техника.

– Ту ғам нахур, ҷӯра. Он тарафаш як телефон будааст. Биё, аввал ман сари тӯро хушк бикунам.

Илм тозон фенро аз дасти Техника гирифт. Онро даргирон намуда, мӯйи ҷӯраашро хушк кард. Баъди хушк шудани мӯйи сари Техника вай телефонро ба дасташ гирифт. Писарак телефонро хомӯш карду SIM-кортҳо ва корти хотираи телефонро аз он гирифт. Ҳар чизе, ки аз телефон ҷудо карда мешавад, онҳоро низ бадар кард, то телефонро хушк бикунанд.

– Ягон матои хушк ва ё сачоқи қоғазин меорӣ? – пурсид Илм.

Техника тозон сачоқи қоғазин овард. Илм оҳиста-оҳиста телефонро бо он пок кардан гирифт, то ин ки сачоқ оби дар телефон ҷамъшуда

даро ба ҳудаш чаббида гирад. – Акнун, биринч биёр, - хошиш кард Илм.

Техника ба ҳайрат омад, аммо чизе нагуфту дар як сатил биринч овард. Илм телефонашро ба даруни сатил монд.

– Биринч намиро тез ба ҳудаш мекашад. Мо телефонро 48 соат дар даруни биринч мемонем. Аслан, телефони дар даруни об афтодари давоми чанд рӯз дар ҷойи хушк ва ҳавои тоза низ мондан мумкин аст.

– Ба ҳамин телефонат дуруст мешавад?

– Албатта, ҷӯра. Ту зиқ нашав. Телефон дуруст мешаваду халос. Агар ин тадбирҳо ҳам кор наоянд, ба назди усто мебарем.

– Ман тарсидам, ки ту маро сарзаниш мекуни ва ба ҳамин дигар маро дидан намеҳохӣ.

– Албатта, барои телефон шуда, ман аз баҳри ҷӯраам намебароям, лекин ту аз баҳри саросемакорият барой, ба ғоидаи худат мешавад.

– Раҳмат, ҷӯра.

– Лекин, Техника, баъзеҳо телефони таршударо ба даруни микровалновка ва ё тафдонҳо мегузоранд, ки ин ҳам мумкин нест.

– Хайрият гуфтӣ. Аз ман ҳамаи ин корҳо баромаданаш мумкин.

Техника фенро гирифта ба ҷояш бурданӣ шуд ва яке чизе ба хотираш омадагӣ барин ба Илм мурочиат кард:

– Илм, аслан ҳамин фен ба одам зарар мекунад ва ё не? Чунки ҳар вақте ки мӯямро хушк мекунам, ҳамин савол ба каллаам меояд.

– Агар гармии фен саҳт баланд ва аз наздик бошад, он ба мӯй зиён мерасонад, мӯйро шикаста ва сӯхтанаш мумкин, барои ҳамин меғӯянд, ки дараҷаи гармияшро паст ва ё бо ҳавои хунук хушк кардан даркор. Фенро аз микдор зиёд истифода бурдан ҳам зиён дорад, лекин дар

мачмӯъ, агар фенро дуруст истифода барӣ, он ба мӯй осеб намерасонад.

– Илм, фен чӣ гуна кор мекунад?

– Фен дар асоси элементи гармидиҳӣ ва вентилятор кор мекунад. Вақте ту фенро гирон мекуни, токи электрикӣ тавассути элементи гармидиҳӣ мегузарад ва ҳаворо гарм мекунад. Ҳамон ҳавои гарме, ки аз фен мебарояд, имкон медиҳад, ки мӯй зуд хушк шавад.

– Ҳа, фаҳмо. Ҳама чизро доништан чӣ хел нағз-а, Илм. Кош ман ҳам ту барин доно мебудам.

– Меҳохӣ донӣ, ки фенро аввалин маротиба кӣ сохт?

– Аз кучо фаҳмидӣ, ки ҳамин суол дар нӯги забонам буд?

– Ману ту ҷӯра-ку, шарм надошта пурсидан гир. Суол додан низ як намуди донишомӯзист. Ба ҳамин баҳона ягон чизи навро меомӯзӣ.

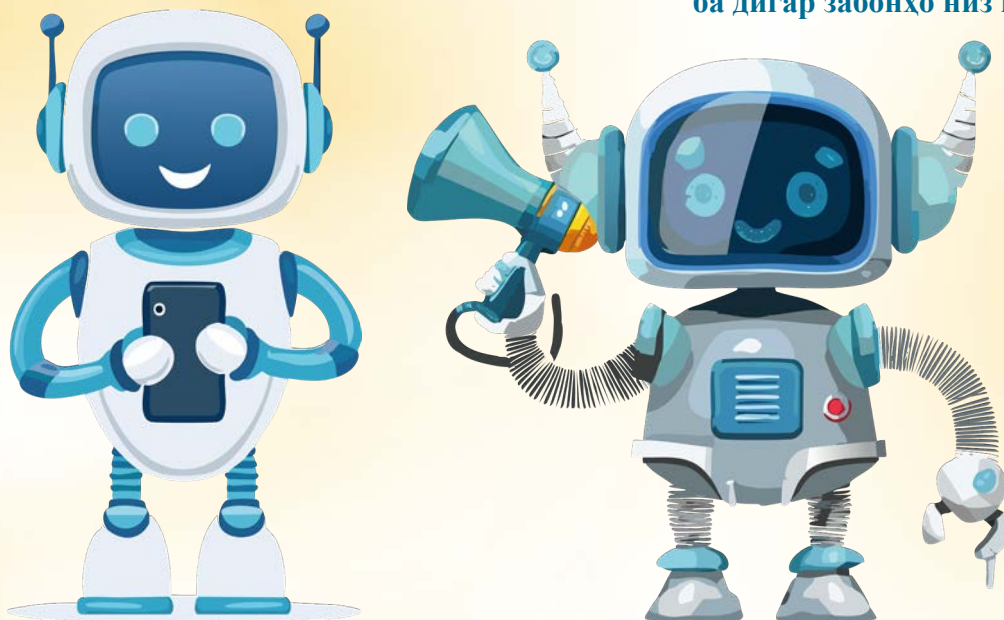
– Ҳа.

– Фени аввалини барқӣ дар охири асри XIX ихтироъ шудааст. Онро муҳандиси фаронсавӣ Алоис Реклинг дар соли 1888 сохта буд. Дар аввал он барои хушк кардани пӯсти рӯй баъд аз риштарошӣ пешбинӣ шуда буд. Лекин моделҳои аввалини он калонҳаҷму вазнин буданд, баъдтар такмил ёфта, ба шакли ҳозирааш омадаанд. Аслан, Фен медонӣ чӣ гуфтани гап?

– Асбобе, ки мӯйро хушк мекунад. – Бо таъҷуб гуфт Техника. – Чанд соат боз дар бораи фен гап мезанему суолатро бин. Ту ҳам содагӣҳои аҷоиб дорӣ, ҷӯрачон.

– Ту маро нафаҳмидӣ. Фён – ин шамоли хушк ва гармест, ки аз тарафи кӯҳ ба водӣ мевазад. Бо тамғаи Fön дар оғози асри XX дар Олмон асбоб барои хушк кардани мӯй истиҳсол мешуд. Ин калима натавонӣ дар забони немисӣ, балки ба дигар забонҳо низ маъмул шуд.

Матлуба Мирзогайбулло

ПИРЯХҲОИ ТОҶИКИСТОН – ҒАНЦИНАИ АСРОРИ ТАБИАТ

Тоҷикистон кишвари қўҳистон аст ва тақрибан 97% ҳудуди он бо қўҳҳои боҳашамат пўшонӣ-да шудааст. Дар ин қўҳҳо пирахҳо ҷойгиранд – захираҳои бузурги ях, ки яке аз сарватҳои табиӣи асосии кишвари мо ба ҳисоб мераванд.

Пирах миқдори бузурги ях аст, ки аз барф ба вуҷуд меояд ва зери вазни худ фишурда мешавад. Пирахҳо ҳаракат мекунанд, гарчанде ки ин ҳаракат хеле суст аст, мисли дарёҳои яхӣ.

Дар ҳудуди Тоҷикистон зиёда аз 8 ҳазор пирах мавҷуд аст. Онҳо тақрибан 6%-и масоҳати кишварро таъкил медиҳанд. Аз ҳама бузургтарини онҳо пирахи Федченко мебошад, ки яке аз дарозтарин пирахҳои ҷаҳон берун аз минтақаҳои қутбӣ аст. Дарозии он тақрибан 77 километрро таъкил медиҳад.

Чаро пирахҳо муҳиманд?

1. Манбаи об. Пирахҳо манбаъҳои асосии об барои дарёҳои Тоҷикистон мебошанд. Дар фасли тобистон, вақте ки ях об мешавад, он чунин дарёҳоро, мисли Амударё ва Сирдарё, гизо медиҳад, ки барои кишоварзӣ, истеҳсоли барқ ва оби ошомиданӣ заруранд.

2. Танзимгари иқлим. Пирахҳо ҳаворо сард карда, барои нигоҳ доштани иқлими қўҳӣ мусоидат мекунанд.

3. Сарвати илмӣ. Олимон пирахҳоро меомӯзанд, то тағйирёбии иқлими сайёро фаҳманд.

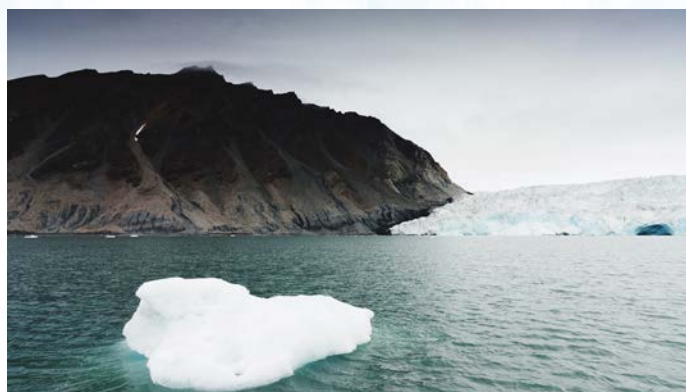
Дар даҳсолаҳои охир олимони мушоҳида кардаанд, ки пиряхҳои Тоҷикистон нисбат ба пештара тезтар об мешаванд. Ин аз тағйирёбии иқлим вобаста аст. Агар ҳарорати сайёра идома ёбад, бисёре аз пиряхҳо метавонанд дар 50-100 соли оянда нобуд шаванд.

Чӣ тавр мо метавонем кӯмак бикунем?

*Обро сарфакорона истифода барем ва дигаронро низ омӯзонем.
Дарахт шинонем, ки барои нигоҳ доштани намы дар хок мусоидат мекунад.
Энергияи камтареро, ки аз сӯзондани сӯзишворӣ ҳосил мешавад, истифода барем, то партови гази карбонатро коҳиш диҳем.*

*Парвина Бобоева
дотсенти кафедраи молия ва қарз ДДХБСТ*

КИМИЁ ВА ЗАКАРИЁ

Кимиё ва Закариё дав-давои аз мактаб меомаданд, то тезтар супоришҳои хонагиро иҷро бикунанду аз пайи бозихояшон шаванд.

-Закариё, аз бозӣ кардан дида, ягон чизи нағз дар дунё ҳаст-мӣ? – пурсид Кимиё.

- Ҳаст, - ҳозирҷавобӣ кард Закариё.

-Канӣ, гӯй чӣ?

- Бозӣ!!!

Ҳар ду хушҳолона хандиданд. Ҳамин вақт онҳо дар назди ҳавлии бинояшон чанд духтарчаву писарчаеро диданд, ки андӯҳгинона дар ҳаракат менишастанд.

-Ба шумоён чӣ шуд? – пурсид Кимиё, - барои чӣ дар ин ҷо нишастаед?

-Мо ҳам меҳохем Соли Навро ҷашн гирем, - гуфт духтарчае, ки Нозия ном дошт.

-Шумоён магар Соли Навро ҷашн намегиред, ки ин хел мегӯед?

Бачаҳо чизе нагуфтанд. Кимиё ва Закариё ба онҳо нигоҳ мекарданду намедонистанд, ки чӣ гӯянд. Сукути чандлаҳзаинаро Кимиё ҳалалдор кард:

-Ин хел бошад, биёед, Соли Навро ҳудамон ҷашн мегирам. Дар саҳни ҳавлӣ арча месозем. Онро ҳамроҳ оро медиҳем. Бозичаҳо низ месозем. Агар хоҳем, ҳама корро карда метавонем, чунки модари ман мегӯянд, ки агар одам хоҳад, ҳама кор аз дасташ меояд.

-Арчаро аз кучо меёбем? – нобоварона пурсид Закариё. – Агар хариданӣ шавем, он қимат аст.

-Ту ихтироъкор-ку, Закариё. Ягон чиз фикр бикун. Қаллаи ту пур-пури идея. Ман боварӣ дорам, ки маслиҳати хуб медиҳӣ ва мо якҷоя арчаи зебо месозем.

-Рост мегӯӣ, Кимиё. Мо чунон арчаи зебо месозем, ки мислаш дар ҳеҷ кучо набошад. Арчаи мо рамзи дӯстӣ ва муҳаббат мешавад. Дар гирди он давр зада суруд мехонем, рақс мекунем.

Бачаҳо хурсандона қарсак заданд.

-Мо ҳам ба шумо ёрӣ медиҳам, - гуфтанд онҳо.

Рӯзи дигар бачаҳо дар саҳни ҳавлӣ чамъ шуданд, то арча созанд. Модари Закариё аз нақшаи онҳо бохабар шуду гуфт:

-Арчаатонро беҳтараиш дар хонаи мо созед. Дар ҳавои хунук дар кӯча бисёр наистед, ки шамол меҳӯред. Лекин худсарона ягон кор накунед, хуб?

-Мо аллакай медонем, ки қодиаҳои беҳатариро риоя кардан даркор, - гуфт Кимӣ. - Агар худамон натавонем, омадани шуморо интизор мешавем.

-Офарин, - сари ўро сила кард ҷавонзан.

Бачаҳо ба хонаи Закариё омаданд ва дар рафҳои китобмонӣ чизи аҷибро диданд.

-Ваҳх! - хурсандона нидо кард Кимӣ. - Ин қадар ин зебо!

-Ту дина ба ман ягон чиз фикр бикун гуфти, ман ба хона омада дар рафҳо аз китоб арча сохтам. Китобҳоро чун пирамида чидам.

- Арча буданиш маълум, пурра шакли арчаро гирифтааст.

-Ба мо ҳам ёд деҳ, - хоҳиш кард Нозия.

-Албатта, метавонӣ дар хонаи худатон ҳам сози.

Закариё шоҳаҳои хушки дарахтро чамъ карда буд. Шоҳаҳо дароз ва устувор буданд. Бачаҳо он шоҳаҳоро дар шакли конус сохта, бо ришта бастанд.

-Ин танаи арча аст, - гуфт Закариё.

Бачаҳо шоҳаҳоро бо кунчи 45 дараҷа насб карданд, то шакли арча пайдо шавад.

-Мо бояд онро саҳт бикунем, - гуфт Кимӣ ва бо тасмаҳои рангин шоҳаҳоро ба ҳам пайваست кард.

Ҳамин тавр арчаро сохтанд.

Акнун вақти он расид, ки арчаро ороиш диҳанд. Бачаҳо аз коғазу варақҳои ранга ҳар хел гулҳои зебо сохтанд.

-Ман меҳохам, ки гул созам, - хурсандона гуфт Нисо.

Ў гулҳои зебо сохт ва онҳоро бо нақшҳои рангин оро дод.

-Нақшҳои ту ба нақшҳои сӯзани модаркалонам монанд шуд, - гуфт Нозия.

-Ҳа, - сухани ўро тасдиқ кард Кимӣ, - дар сӯзани модаркалони ман низ чунин нақшҳои милли ҳаст.

Арчаро бо гулҳои зебо ва дигар бозичаҳои худсохт оро доданд.

-Ман чароғак месозам, - гуфт Масрур.

Масрур шишаи холиро, ки бо худ оварда буд, ба даст гирифт ва лампочкаи LED-ро дар дохили он гузошт.

-Акнун бо ришта ороиш медиҳем, - давом дод ў.

Бачаҳо хурсандона шишаро бо риштаҳои рангин оро доданд ва чароғакҳо ба назар хеле зебо менамуданд.

-Акнун бо картон чароғак месозем, - гуфт Масрур.

Бачаҳо бо шаклҳои гуногун аз картон чароғак сохтанд. Яке ситора сохт, дигаре гул, саввумӣ бозича. Онҳо чизҳои сохтаи худро ранг ҳам карданд.

-Лампочаи LED-ро дар марказ мегузорем.

Баъд аз ин бачаҳо аз пластикҳо низ ҳар хел чароғак сохтанд ва онро низ ранг карданд. Арча бо чароғаки солинавияш низ тайёр шуд.

-Ба мо фақат торт намерасаду халос.

-Биёед, тортро низ худамон мепазем.

-Не, - гуфт Кимийё. – Модарам маро ҷанг мекунад.

-Бе торт чӣ хел Соли Нав мешавад? - андӯҳгинуна гуфтанд бачаҳо.

-Кӣ гуфт, ки Соли Нави шумоён бе торт мешавад? – аз дар даромада пурсид модари Закарийё.

Кимийё хурсандона холаашро оғӯш кард.

-Ман торт пухта метавонам, холаҷон.

-Медонам. Ман дар наздатон меистам, худатон торт пазед!

Бачаҳо ҳамакаса торти “Асалин” пухтанд. Фазои хонаро бўйи хуши торт пур кард. Хона бо нури чарогакҳо равшан шуд. Моҳира мусиқиро баланд кард. Бачаҳо дар атрофи ӯ чамъ шуда, хурсандона рақс мекарданд. Садои суруду мусиқиро шунида, ҳамсояҳо низ ба хонаи Закариёино омаданд. Падару модари Нозияу Масрур ва Нисо низ омаданд. Онҳоро бўйи хуши торт ва хурсандии бачаҳо пешвоз гирифтанд. Онҳо то ҳол фарзандонашонро ба ин андоза хушҳол надида буданд ва ҳам арчаву чарогакҳои худсохти бачаҳо онҳоро ба тамоm ҳайрон кард.

-Наход ҳаминро худат сохта боиш? – нобоварона пурсид падари Масрур.

Вай намедонист, ки писараи чанд вақт инчониб ба маҳфили “Техникони ҷавон” меравад.

Бачаҳо бо майли хотир ва шодону хандон бо навбат чизҳои сохтаашонро ба волидайнашон нишон медоданд ва аз хушбахтӣ чашмонашон мекурахшиданд.

-Таҷлили Соли Нав барои мо рамзи хурсандӣ, анъанайи неки шодмон будан аст, на бештар аз он. Он моро умедвор мекунад, хушҳол мегардонад. Муҳаббат ва дӯстӣ аз ҳама чиз муҳимтар аст, - гуфт Моҳира сари Кимийё ва Закариёро силакунон.

-Рост гуфтед, - сухани ӯро тасдиқ кард модари Нисо.

Матлуба Мирзогайбулло

Как сделать свой предмет любимым...

Игра – это огромное светлое окно, через которое в духовный мир ребенка вливается живительный поток представлений, понятий об окружающем мире. Игра – это искра, зажигающая огонек пытливости и любознательности.

В. А. Сухомлинский.

В настоящее время каждый учитель, желающий дать качественные знания, сталкивается с проблемой, как правильно организовать работу на уроке, чтобы достичь лучшего результата. А наша главная задача – сделать свой предмет любимым.

В связи с этим, приоритетным становится использование активных методов обучения, которые способствуют развитию умения анализировать, рассуждать, планировать, комбинировать, создавать новое.

В учебном процессе учителям принадлежит очень важная роль в проведении мероприятия. Учителя являются лидерами в управлении классом. Поэтому хороший учитель должен иметь хороший метод обучения. Успех метода обучения зависит от хорошей организации и от точного понимания того, что они должны делать. Более того, характеристики хорошего учителя таковы 1. Учителя должны делать свои уроки интересными. 2. Учителя должны любить свою работу. 2. У учителей должно быть много знаний. 3. Хороший учитель – артист в положительном, а не в отрицательном смысле. 4. Обучение – это получение знаний. Обучение – это процесс или опыт приобретения знаний или навыков.

Лучшее занятие по развития речи – это игры. Использование игр это эффективная техника.

Игровые технологии играют важную роль в обучении английскому языку. Игра способствует привлечь детей, проявляет интерес к предмету, делает сложный материал доступным. Обучение становится эффективным, если ученики вовлечены в процесс. С помощью игр можно совершенствовать навыки учащихся по всем видам речевой деятельности.

Игра «ДОРОЖКА»

На полу между партами до доски разложены вырезанные из бумаги листы в форме следов. Учащийся, шагая по ним, называет слова в зависимости от материала урока. Это могут быть числительные, алфавит, лексика по любой теме. Ученик, который ошибся или сделал долгую заминку, садится. Побеждает тот, кто дойдет быстрее всех до доски.

Игра «Снежный ком»

Например, тема урока «Животные». В качестве словарной работы проводится эта игра. Первый ученик называет любое слово по теме. Второй повторяет это слово и говорит свое. Третий повторяет два предыдущих и называет своё и т.д. Кто ошибается выбывает из игры.

Игра «А ну-ка хлопни!»

Учитель проводит эту игру на этапе закрепления темы. Например, тема «Правильные и неправильные глаголы». Учитель называет глаголы по очереди. Учащиеся должны хлопнуть, когда услышат неправильный глагол.

Игра «Любопытный»

Дети встают в круг и бросая мяч друг другу, задают вопросы и отвечают на них.

- Can you run? – Yes, I can.

- Can you play football? - No, I can't

Игра «Числительные»

Цель: закрепление количественных и порядковых числительных. Ход игры: образуются две команды. Преподаватель называет порядковое или количественное числительное. Первая команда должна назвать предыдущее число, вторая – последующее (соответственно порядковое или количественное числительное). За каждую ошибку команда получает штрафное очко. Выигрывает команда, получившая меньшее количество штрафных очков.

Игра «Пять секунд»

Эту игру можно использовать в качестве разминки (Warm-up) в начале урока. Этот вид деятельности преследует две цели: первая — помочь ученику войти в языковую среду, настроиться на общение на английском языке; а вторая — дать ему позитивный настрой на весь дальнейший урок. Хорошая разминка — это залог успешно проведенного урока.

Правила игры просты: нужно успеть дать три ответа на вопрос до истечения пяти секунд. Ее цель — думать на английском как можно быстро и давать правильные ответы. Например,

Name three parts of face

Name three things you can see in the garden

Name three things you put in your tea

Name three things you can find in your kitchen

Name three things you can find in your living room

Игра «Угадай слово»

В эту игру можно играть как в парах, так и поделившись на команды. Сделать карточки со словами по определенной теме. Дети вытягивают карточку и называют слова подсказки, по которым другая команда должна отгадать слово и назвать его по-английски.

Невозможно назвать полный перечень игр, используемых на уроках английского языка: его можно пополнять до бесконечности. Главное, помнить, что игра — это всего лишь элемент урока, и она должна служить достижению определённых дидактических целей. Поэтому, необходимо точно знать какой именно навык, умения тренируются в данной игре, что ребенок не умел делать до проведения игры и чему он научился в процессе игры.

Мавзуна Орипова, учительница гимназии
 "Эхеи маънавият", город Худжанд

Итак, в заключении можно сделать вывод, что игра — это творчество. Благодаря игре возрастает потребность в творческой деятельности не только для учащихся, но и для учителя, в поисках возможных путей и средств актуализации накопленных знаний, навыков и умений. Помимо этого, игры позволяют создать на уроке благоприятную эмоциональную атмосферу, что ведет к снятию языкового барьера, способствует развитию учебной мотивации, повышает интерес к изучаемому предмету.

Сафеддара — приключение для всей семьи в горах

Ты знаешь, что Сафеддара — это не только место для спорта, но и волшебный уголок, где можно весело провести зимние каникулы с семьей? Этот горный курорт подарит тебе море снега, активных игр и уютных вечеров.

Что такое Сафеддара?

Сафеддара — это горный курорт недалеко от Душанбе. Зимой сюда приезжают кататься на лыжах и сноуборде, играть в снежки и веселиться. А летом — наслаждаться свежим воздухом, зелеными горами и ярким солнцем.

Зимние домики — как в сказке!

Представь себе уютный деревянный домик, где тепло потрескивает камин, а за окном — снежные горы. В таких домиках можно остановиться всей семьей.

Вечером заварить горячий чай и рассказать истории.

Играть в настольные игры или рисовать зимние пейзажи.

Смотреть, как снежинки падают за окном, и мечтать о новых приключениях.

Чем заняться в Сафеддаре зимой?

Катание на лыжах и санках. Попробуй спуститься с горы — это весело и безопасно, особенно на специальных детских трассах.

Игры на снегу. Лепи снеговиков, строй снежные замки и играй в снежки.

Семейный отдых. После активного дня вместе пить горячий шоколад в домике или гулять по снежным тропам.

Летние каникулы в Сафеддаре

Когда снег тает, Сафеддара превращается в настоящий рай для любителей природы:

Прогулки по цветущим лугам.

Сбор ягод и пикники на свежем воздухе.

Захватывающие походы в горы.

Интересный факт

В Сафеддаре ты можешь почувствовать себя исследователем! Например, можно узнать, как работают законы физики, когда ты спускаешься на лыжах: скорость, трение и сила тяжести — всё это часть науки!

Почему стоит поехать в Сафеддара?

Сафеддара — это место, где зима становится сказкой, а лето — настоящим приключением. Здесь ты можешь не только научиться чему-то новому, но и провести незабываемое время с семьей.

Собирай вещички — Сафеддара ждет тебя!

Эксперименты зимой

Замороженные пузыри

Что нужно:

Мыльный раствор (вода + моющее средство + немного сахара).

Палочка или трубочка для мыльных пузырей.

Морозная погода (-10°C или ниже).

Как делать:

1. Приготовь мыльный раствор, добавив немного сахара – он сделает пузыри крепче.

2. На улице выдувай пузыри и наблюдай, как они замерзают, превращаясь в хрупкие ледяные шары.

Почему это интересно:

На морозе пузыри быстро замерзают, а внутри них появляются красивые узоры из льда, как маленькие снежные «картины».

Ледяная гирлянда

Что нужно:

Нитка.

Вода.

Ягоды, листики, веточки (для украшения).

Миски или формочки.

Как делать:

1. Разложи в формочках ягоды, листья или веточки.

2. Наполни формочки водой.

3. Положи нитку так, чтобы она проходила через все формочки.

4. Поставь формочки в морозильник или на улицу, если температура ниже 0°C .

5. Когда вода замерзнет, достань из формочек и повесь гирлянду на улице.

Почему это красиво:

Ледяная гирлянда блестит на солнце, создавая зимнюю атмосферу и радуя глаз.

Цветные ледяные кубики

Что нужно:

Вода.

Пищевые красители или гуашь.

Формочки для льда.

Морозильник.

Как делать:

1. Раздели воду в несколько мисок и добавь в каждую свой цвет.

2. Разлей цветную воду по формочкам и поставь в морозильник.

3. Когда вода заморозится, достань кубики и используй их для игр или создания ледяных фигур.

Почему это интересно:

Цветные кубики делают процесс более увлекательным, а также, помогут узнать, как вода замерзает, превращаясь в лед.

3. Заморозь воду за секунды

Что нужно:

Бутылка воды (лучше минеральной, без газа).

Морозильник.

Как делать:

1. Поставь бутылку воды в морозильник на 2–3 часа (она должна стать чуть холоднее 0°C, но не превратиться в лед).

2. Быстро достань бутылку, открой крышку и аккуратно налей воду на тарелку – она моментально превратится в лед.

Почему это происходит:

Это явление называется переохлаждением: вода остается жидкой даже при температуре ниже 0°C, но сразу замерзает при контакте с поверхностью.

ЧОРМАҒЗ ВА НАМУДҲОИ ОН: ФОИДАҲОИ ЧОРМАҒЗ БАРОИ ИНСОНҲО

Чормағз яке аз маҳсулоти табиӣ ва бой аз моддаҳои гизоӣ аст, ки ҳам барои гизо ва ҳам барои табобат истифода мешавад. Ин ниҳол дорои намулҳои гуногун аст, ки ҳар яке аз онҳо хусусиятҳои худро доранд ва ба саломатии инсон фоидаи зиёд мерасонанд.

1. Чормағзи анъанавӣ

Ин намулҳои чормағз маъмултарин аст ва беиштар дар минтақаҳои гарм мерӯяд. Тухми чормағз бой аз равған, сафеда ва витаминҳо бой мебошад.

2. Бодом

Бодом маззаи ширин дорад ва ҳамчун чормағзи ширин низ маъмул мебошад. Дар таркиби он миқдори зиёди калтсий, магний ва антиоксидантҳо ҳастанд.

3. Фундук

Фундук бо маззаи махсус ва миқдори баланди равғанаи маъруф аст. Ин чормағз барои системаи дилу рағҳо хеле фоиданок мебошад.

4. Кешию

Кешию бо маззаи мулоим ва нарми худ шинохта шудааст. Он миқдори зиёди оҳан ва руҳ дорад, ки барои саломатии пӯст ва мӯй муҳим аст.

5. Писта

Писта дорои сафеда, нах ва равғанҳои солим аст, ки барои коҳиш додани холестерин қўмак мекунад.

Фоидаи чормағз ба саломатӣ

1. Рушди мағз ва хотира

Чормағзҳо, бахусус, чормағзи анъанавӣ, дорои кислотаҳои рағғании Омега-3 мебошанд, ки барои рушди мағз, беҳтар кардани хотира ва фаъолиятҳои зеҳнӣ муҳиманд.

2. Мустаҳкам кардани дилу рағҳо

Чормағзҳо миқдори зиёди рағғанҳои солим доранд, ки барои коҳиш додани холестерин ва мустаҳкам кардани рағҳо фоидаовар мебошанд. Хусусан, фундук ва pista дар ин замина таъсири мусбат доранд.

3. Баланд бардоштани иммунитет

Бодом ва кешю дорои витаминҳо ва минералҳои гуногун, аз ҷумла, руҳ ва магний мебошанд, ки барои мустаҳкам кардани системаи масъуният кӯмак меkunанд.

4. Барои пӯст ва мӯй

Чормағзҳо миқдори баланди антиоксидантҳо ва витамин E доранд, ки пӯстро ҷавон нигоҳ медоранд ва ба мӯй қувват мебахшанд.

5. Коҳиши стресс ва ҳастагӣ

Магний ва витаминҳои гурӯҳи B дар чормағз ба истироҳати системаҳои асаб кӯмак мекунанд ва ҳастагиро коҳиш медиҳанд.

Чӣ тавр чормағзро дуруст истеъмол кардан лозим аст?

Ҳар рӯз як миқдори муайян: Хӯрдани 30-50 грамм чормағз дар як рӯз кофӣ аст, то ки саломатиро беҳтар қунед, аммо аз ҳад зиёд истеъмол кардан мумкин нест, зеро он калорияҳои баланд дорад.

Дар наҳорӣ: Илова кардани чормағз ба шир, йогурт ё залладонагӣ барои субҳона нерӯи зиёд мебахшад.

Чормағз натавонанд манбаи бойи гизо, балки табиби табиӣ барои беҳтар кардани саломатӣ аст. Истеъмоли мунтазами он ба беҳтар кардани фаъолияти зеҳнӣ, пӯст, мӯй ва системаи дилу рағҳо мусоидат мекунад. Бинобар ин, чормағзро ба гизои ҳаррӯзаи худ дохил қунед ва аз фоидаҳои он баҳра баред.

Зумратҷон Бобоҷонова, устоди факултаи химия ва биологияи МДТ ДДХ ба номи академик Бобоҷон Ғафуров

ШОХАИ БАРФПҶШ АЗ НАМАК

Дар иди Соли нав сохтани маводу ашӯҳои ороишдиҳанда барои оро додани арчаву хона ва дигар ҷойҳо ба кас роҳат мебахшад. Махсусан, ин кор барои бачагон муфид аст, зеро дидани маҳсули меҳнати худ барои онҳо роҳати дигар мебахшад. Ҳарчанд имрӯзҳо намудҳои гуногуни чунин маводҳо ба фурӯш баромада бошанд ҳам, бо дастони худ сохтан ва ин корро ба бачагон омӯзонидан як роҳи баланд бардоштани масъулиятишиносӣ ва меҳнатдӯстии онҳо мебошад. Ғайр аз ин муҳити зебову идона таъби моро низ болида мегардонад. Инак, барои сохтани чунин маводҳо мо дар ин саҳифа ба шумо раҳнамоӣ хоҳем кард.

Маводи лозима:

1. Як миқдор оби ширгарм;

2. Як қутти намак;

3. Шохчаҳои дарахти санавбар ё шохчаҳои чандири дигар дарахтон.

Ба як миқдор ё як банка об як бастаи намакро андохта хуб омехта мекунем. Баъдан дар намакони тайёршуда шохчаҳои интихобкардаа-монро андохта, чанд рӯз то сафед шуданишон нигоҳ медорем. Ин шохҳои дар намакони таршуда айнан ба шохҳои барфпӯш монанд мешавад. Онро метавонед ба даври ҷалғӯза печонида оро диҳед, он вақт арчаи хурдакӣ омода хоҳад шуд. Ё ин ки барои оро додани дигар ашӯҳову ҷойҳо истифода баред.

СОАТАЗ ДИСК

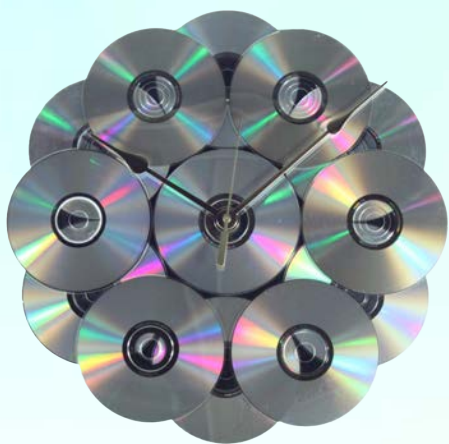
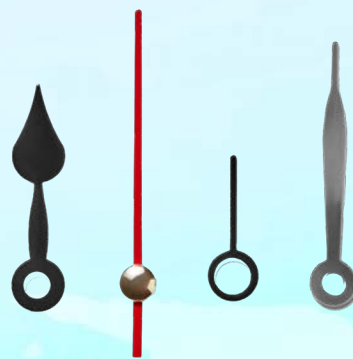
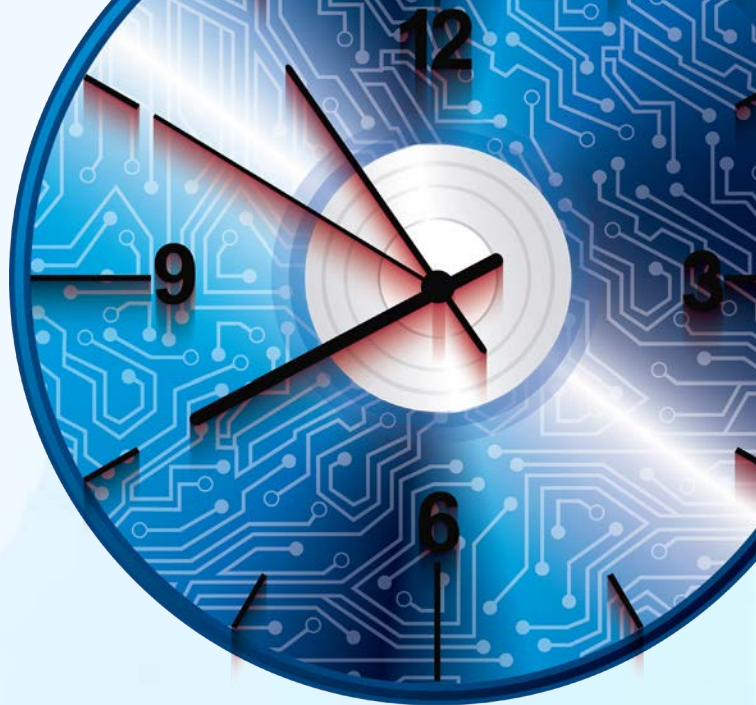
Имрӯзҳо дар муҳити мо дискҳои бисёри аз истифода беруншуда мавҷуданд, аммо аз онҳо мо метавонем бозичаҳои шавқовари солинавӣ созем.

Ашёҳои лозима:

1. Диск;
2. Ресмонҳои ҳарранга;
3. Мӯқалам;
4. Акрабаки соат

Агар мо дискоро бо ресмонҳои гафси рангоранг печонем, аз он бозичаҳои зебо ба вуҷуд меоянд. Мо метавонем, инчунин, аз диск соати солинавӣ созем. Бо мӯқалам дар гирдогирди он рақамҳоро чунонки дар соатҳо ҷойгиранд, нависед. Баъдан агар соати кӯҳнаву аз кормонда бошад, акрабаки онро гирифта ба диск шинонед ва онро бо рангҳои гуногун, ҳар касе мувофиқи завқи худ, оро диҳед.

Баъзе хонавода пушти дари даромадгоҳашон дар арафаи Соли нав гулчанбари зебои солинавӣ меовезанд. Агар Шумо низ чунин хоста бошед, метавонед онро аз диск созед. Аз сӯрохи миёни диск даврадаври онро бо риштаҳои гафси ҳарранга, ки аз он чуробу дигар либосҳо мебофанд, печонед, ё ин ки бо мӯқаламу ранги наққошиатон оро диҳед. Баъдан пайи ҳам гузошта, дар шакли давра ба ҳам бо ширеш насб кунед. Қисми болоии онро, ки ба меҳ меовезед, бо баставу ҳал ё дигар маводи ороишӣ мувофиқи завқи худ оро диҳед. Гулчанбари пушти дар омода хоҳад шуд.

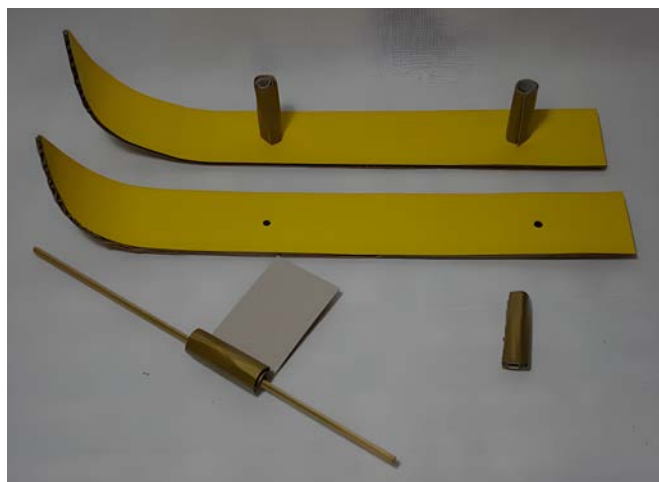
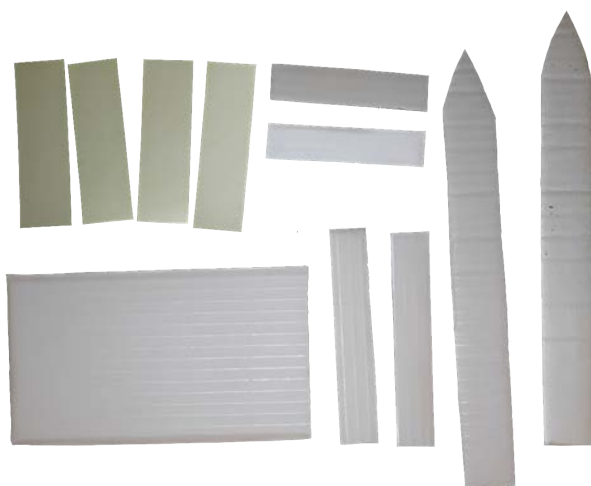

ЧАНА АЗ КАРТОН

Мо дар филмҳову афсонаҳо ва китобҳо акси Бобои барфиро савори чанаи зебо, ки онро гавазҳои шохчанбар мекашанд, борҳо дидаем. Чунин манзара ё аксро дидан дар баставу варақаҳо ё тақвим ба кас илҳому руҳияи идона мебахшад. Шумо метавонед дар шароити хона чунин чанаро дар шакли хурдтар сохта, дар дохили он меваҷоту ширинӣ ё маводҳои ороишӣ-бозичаву шохчаҳои арча ва чароғакчаҳоро гузоред.

АШЁҲОИ ЛОЗИМА:

1. Картон;
2. Қайчӣ;
3. Ширешӣ хушсифат ва чӯпчаҳо

Вобаста ба дархосту завқи худ ҳаҷми чанаро интиҳоб намоед. Тарҳи онро аз рӯи акси овардашуда дар рӯи картони омодакардаатон бо қалам кашед. Барои зебову мувофиқ омода шудани тарҳи он ва баробар шудани ҳарду тарафи чана картони худро ду қабат гузошта, тарҳи ҳарду тарафро буред. Баъдан, ҷойи нишаст ва таъякунакро дар шакли дар акс омададу хати баробар, як хати кӯтоҳтари рости онҳоро пайваस्तкунанда ва қисми пеши ин шаклро нимдоира карда буред дар ҳамин шакл, яъне чоркунҷаи қисми пешаш нимдоираро боз як донаи дигар бурида омода намоед. Барои насби онҳо агар ҳам ширеш ва ҳам чӯбчаро истифода намоед, он вақт чанайи шумо мустаҳкамтар мешавад. Ду паҳлӯи чанаро дошта, ҷойи нишастии онро аз тарафи беруни паҳлӯи чана аввал бо ширеш ва сипас бо чӯбча аз ду ё се ҷой (вобаста ба ҳаҷми он) насб кунед. Дар ин ҳолат чӯбча вазифаи меҳро иҷро мекунад. Сипас, таъякунаки онро ба қисми пушти ҷойи нишастии чанача боз ҳам бо чӯбча насб кунед. Чӯбча бояд, ки мустаҳкам бошад, то ин ки дар вақти ҷараёни насбкунӣ нашиканад. Ороиши онро мувофиқи таъбу завқи худ ба роҳ монед. Шумо метавонед аксу ороишоти солинавиро аз рӯи ягон варақаҳо бурида, ба он часпонед ё ин ки бо рангҳои гуногун нақшу нигори солинавӣ тасвир намоед. Барои ин ҳатман рангҳои рӯшан ва шодибахшро интиҳоб намоед. Тасвирҳои шумо бояд, ки идона ва ҳатто аз сужаи афсонаҳои ҷолиби солинавӣ бошад ё ин ки тасвири барфу ягон ҷонвари зебо, масалан, харгӯш ё санҷобакро интиҳоб намоед. Сипас, ба чанача маводҳои худро гузошта оро диҳед ва онро назди арчаи солинавӣ ё назди тиреза гузоред. Ин ба шумо таъби болида ва рӯҳияи идона зам хоҳад кард.

Таҳия аз маҷаллаи «Галилео»

Нақши маркетинг дар пешрафти хизматрасониҳои банкӣ дар Тоҷикистон

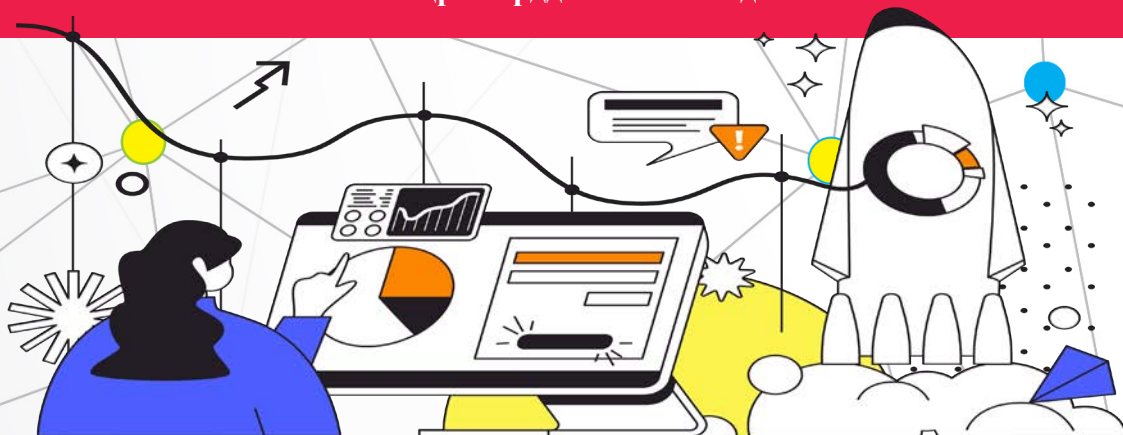
Муқаддима

Дар Тоҷикистон банкҳо натавонанд пул нигоҳ медоранд, балки ба мардум имконият медиҳанд, ки қарз гиранд, маблағҳои худро сармоягузорӣ намоянд ва бо истифода аз технологияҳои нав хизматрасониҳои электрониро дастрас бикунанд. Аммо барои он ки мизочон ба банк муносибати назаррас намоянд, банкҳо бояд хизматрасониҳои худро хубро босифат пешниҳод бикунанд. Ин равишро маркетинги банкӣ меноманд.

Маркетинг чист ва чаро он барои банкҳои Тоҷикистон муҳим аст?

Маркетинг усули ҷалб кардани мизочони нав ва нигоҳ доштани мизочони қўҳна аст. Барои беҳтар кардани сатҳи саводнокии молиявӣ банкҳо бояд ба мардум бештар кор кунанд. Ин корҳои банкҳои Тоҷикистон бо истифода аз эълонҳои телевизионӣ, саҳифаҳои интернетӣ ва банерҳои иҷро карда метавонанд.

Чӣ тавр банкҳои Тоҷикистон хизматрасониҳои худро беҳтар мекунанд?

1. Хизматрасониҳои фосилавӣ – Имрӯз бисёр банкҳои Тоҷикистон, аз ҷумла "Амонатбанк", "Ориёнбанк" ва "Спитамен Банк", имконияти анҷом додани пардохтҳо ва фиристодани пулро тавассути замимаҳои мобилӣ пешниҳод мекунанд.
2. Шӯъбаҳо ва марказҳои хизматрасонӣ – Банкҳо филиалҳои худро бештар дар шаҳрҳои калон мекушоянд, аммо барои дастрасии бештари мардум дар деҳот низ зарур аст, ки филиалҳо кушода шаванд.
3. Технологияҳои нав – Банкҳо хизматрасониҳои электрониро васеъ мекунанд. Банкҳо бояд стратегияи мушаххасе дошта бошанд, ки дар он истифодаи технологияҳои мобилӣ ва онлайнӣ васеъ ба роҳ монда шавад.
4. Сифати хизматрасонӣ – Банкҳо тавассути таълими кормандон ва баланд бардоштани сатҳи муносибати хизматрасонӣ кӯшиш мекунанд, ки эътимоди муштарӣро ба даст оранд.

A HEALTHY WAY OF LIFE

Health is very important in our life. Everybody wants to be healthy and active. It's very important to protect your body. You feel good when your body is good. Health is the most precious things in people's life.

To stay healthy, you can eat healthy food, drink about eight glasses of water every day, sleep for about eight hours every night, do some exercise, go in for sports, walk to school, play in the park or ride your bicycle.

To stay healthy you shouldn't eat a lot of fast food, sleep less than nine hours, play computer games a lot of time and sleep late.

Most people don't drink enough water every day. Water is very important for our body. In general, about 8-10 glasses of water per day is healthy.

Exercising every day can help you live a long, healthy life. Exercise is good for your heart and it can help you lose weight. If one goes in for sports he feels much better, looks much better, and sleeps much better. Your physical appearance will change too. You will be slimmer and trimmer. And what is even more important you will not get sick often.

Experts say that we have to eat a lot of fruits and vegetables every day. Fruit and vegetables have important vitamins.

A few small meals every day is healthier than a few big meals. In general, eat when you feel hungry and stop when you are full. You don't need to wait for official meal times. Listen to your body!

I think a good night's sleep is good for your heart and it can help you live long and look young. Too much sleep is bad for your muscles and also I recommend dark chocolate than white, because chocolate is good for health. A lot of chocolate is bad; it has sugar and caffeine in it. At the end I want to say that "Good health is above wealth". So take care of your health...

*Mavzuna Oripova
Gymnasium «Ehyoi manaviyt»*

FIND 7 DIFFERENCES

Дар меҳмонии “Илм ва техника”

Илҳомҷон Шарипов дар гимназияи ғайридавлатии “Эҳёи маънавият” таҳсил мекунад. Ӯ сохтани ҳар гуна бозичаҳоро дӯст медорад. Барои муштарӣни маҷаллаи “Илм ва техника” ӯ чанде аз сохтаҳои худро пешниҳод кард. Илҳомҷон мегӯяд, ки ӯ афсари ватандӯст аст.

Номаи меҳр ва сипос

Бо эҳтиром ва сипосгузорӣ, меҳоҳем, ки ба сармуҳаррир Шоҳонаи Озараҳиш ва ҳамаи кормандони маҷаллаи “Илм ва техника” барои кори пурмашаққат ва заҳматҳои тӯлонӣ арзи сипос менамоем.

Маҷаллаи Шумо яке аз манбаъҳои муҳими интишори илмӣ ва маърифатӣ мебошад, ки ба рушду нумӯи фарҳанг ва илми муосир хизмат мекунад. Барои наврасон, омӯзгорон ва онҳое, ки меҳоҳанд ҷаҳони атрофро дарк кунанд, кӯмак мерасонад. Дар саҳифаҳои маҷалла асрори шавқовари илми табиӣ, далелҳои аҷиб дар бораи табиат ва кайҳон, озмоишҳо, кашифотҳое, ки барои фаҳмидани муҳити атроф замина мегузорад, истифодаи илм дар зиндагии ҳаррӯза хеле хуб ва шавқовар оварда шудааст.

Ба шумоеӣ азиз дар корҳоятон муваффақиятҳо хоҳонем.

Раиси комитети падару модарони муассиаси таҳсилоти миёнаи умумии №72 Муҳаммадҷонов Ҳикматҷон, инчунин, омӯзгорон, волидон ва хонандагони аз шаҳри Исфараи деҳаи Кӯлқанд.

Формулаи ҷашнӣ

Муаллими математика ба шогирдон меғӯяд:

– Ҷашни Соли нав бе формула намешавад!

Дар хотир доред: $СЧ = (К * М) + Д$, ки дар он
СЧ – Соли Ҷадид, К – конфет, М – музикӣ, ва
Д – дӯстон. Бе яке аз инҳо ҷашн номукин аст!

Арчаи математикӣ

Муаллими математика арчаро бо доираҳо
ва секунҷаҳо оро медиҳад. Шогирдонаш мепурсанд:

– Муаллим, чаро ситора нагузоштед?

Муаллим посух медиҳад:

– Ман арчаро ҳамчун «граф» тасвир кардам,
ва ситора дар ин граф нокомил мебуд!

Муаллими химия ва Бобои барфӣ

Бобои барфӣ аз муаллими химия мепурсад:

– Кадам хоҳиши шуморо иҷро намоям?

Муаллим бо табассум ҷавоб медиҳад:

– Як таркиби нави химиявӣ, ки бе муодилаҳо
ва реаксияҳои номутаносиб кор кунад! Ин
беҳтарин тўҳфа барои ман хоҳад буд.

Мачаллаи «Илм ва Техника»

№ 9(24) соли 2024

Мачаллаи илмӣ-техникӣ барои наврасон
ва ҷавонони Тоҷикистон

Мачалла дар Вазорати фарҳанги

Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти

№ 214/МҶ-97, аз 30 июли соли 2021

ба қайд гирифта шудааст.

Сармухаррир:

Шоҳонаи Озарахш,

номзади илмҳои филология

Мушовирон:

Ҳисориев Ҳикмат Ҳисориевич –

Президенти Академияи хурди миллии

илмҳои Тоҷикистон, Академики АМИТ,

доктори илмҳои биологӣ;

Исмоилзода Баҳром – Сардори Сарраёсати маорифи
шаҳри Душанбе

Набизода Мадина – Сардори раёсати
маорифи вилояти Суғд

Мирзоқандов Аминҷон – Сардори раёсати маорифи
ВМКБ

Номвар Қурбонов – муовини директори

Институти масъалаҳои об, энергетика

ва экологияи АМИТ, номзади илмҳои техникӣ

Ҳайати таҳририя:

Матлуба Ёрмирзоева, Дилором Исозода,

Фарзона Зарафшонӣ,

Гуландом Бобоева, Соатмуродзода Сорбон

Навбатдори шумора: Матлуба Ёрмирзоева

Веростор: Мирҳомид Бобоев

Суроғи ҳуқуқии мачалла:

735800 ш. Хучанд маҳаллаи 20-ум

Бинои КВДК “Кохи матбуот”, ошёнаи 5/34

Тел: +992 78 848 09 09, +992 92 100 71 55, e-mail:

ilmvatekhnika@mail.ru

Андоза 60x848. Қоғаз чилдор ва ранга.

Дар матбааи «Орбита» нашр шудааст.

Теъдод: 3000 нусха

Мачаллаи «ИЛМ ВА ТЕХНИКА»

ба хоҷири гуногунандешӣ маводҳоеро

низ интишор мекунад, ки хилофи ақидаи

ҳайати таҳририя бошад.

Дастхат ва суратҳо баргардонида
намешаванд.

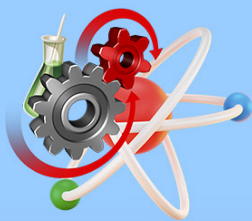
Мавод дар ҳаҷми то 4 саҳифа ба ҳуруфи Times New
Roman андозаи 14 пазируфта мешавад.

Суратҳисоби мо дар ҶСК «Алиф-Бонк»:

20202972000054678401

PMA 510041498

www.i-tech.tj

Илм ва техника

Бо ин рамз метавонед аз телефонҳои мобилии худ дар давоми сол ба мо обуна шавед. Ба барномаи бонкии худ ворид шуда рамзи ягонаи маҷалларо аккосӣ кунед. Дар шарҳи он суроғи худро дохил намоед. Ин барои дастрас намудани маҷалла ҳатмӣ мебошад. Обуна барои як нусха 15 сомонӣ ва барои 9 нусха 135 сомонӣ мебошад.

Маҷалла дар
Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон
таҳти № 214/МЧ-97, аз
30 июли 2021 ба қайд
гирифта шудааст.

@ilmvatekhnik

+992 78 848 0909

